

EU:s (o)säkra identitet

Säkerhetsiseringen av EU:s migrationspolitik som medel för
utvecklandet av en europeisk identitet.

Abstract

While reading European newspapers one easily gets the impression of a growing feeling of insecurity in the society. The aim of my thesis is to examine whether the European migration policy has been securitized or not and subsequently if there is a wish from the European Council to securitize an European identity.

The method for answering my question is the Copenhagen school securitization theory, combined with discourse analysis of relevant EU policy documents, the Tampere programme, the Hague programme and the Stockholm programme. Each programme is divided into three discourses; asylum- and migration, illegal migration and societal identity.

My conclusions are that a desecuritization can be seen in the discourse concerning the asylum- and migration policy, where a welcoming tone now can be discerned. I found the discourse regarding the illegal migration highly securitized and the European Council urging for repatriation, mainly voluntarily but if necessary by other means. The discourse concerning a European identity shows that there is a will from the European Council to distinguish “us” from “them”, revealed in the integration policy by allocating “us” with privileges “they” do not possess.

Nyckelord: Säkerhetsisering, europeisk identitet, EU, illegala invandrare, asylsökande flyktingar, migranter.

Antal ord: 9930

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och problemformulering	2
1.2 Material, avgränsning och källkritik	3
1.3 Disposition	4
2 Bakgrund	5
2.1 Europas migrationspolitik	5
2.2 Den europeiska identiteten	6
3 Teori	8
3.1 Säkerhetisering	9
3.2 Avsäkerhetisering	10
3.3 Kritik mot Köpenhamnsskolans säkerhetiseringsteori	11
4 Metod	12
4.1 Diskursanalys	12
5 Analytiskt ramverk	15
5.1 Definitioner och operationaliseringar	15
6 Analys	17
6.1 Tammerforsprogrammet	17
6.1.1 Asyl- och migrationsdiskurs	17
6.1.2 Illegal invandringsdiskurs	18
6.1.3 Samhällelig identitetsdiskurs	19
6.2 Haagprogrammet	19
6.2.1 Asyl- och migrationsdiskurs	20
6.2.2 Illegal invandringsdiskurs	20
6.2.3 Samhällelig identitetsdiskurs	21
6.3 Stockholmsprogrammet	22
6.3.1 Asyl- och migrationsdiskurs	22
6.3.2 Illegal invandringsdiskurs	23
6.3.3 Samhällelig identitetsdiskurs	24
7 Slutsats och avslutande diskussion	26
8 Referenser	28

1 Inledning

I en allt mer globaliserad värld, där individers mobilitet ökar är det viktigt att betona vikten av en gemensam identitet. Fri rörlighet mellan länder inom EU ger upphov till såväl inkludering som exkludering. Inte på 15 år har så många befunnit sig på flykt som nu, men att EU vill kontrollera migrationsströmmarna är tydligt, då endast en liten del av världens flyktingar tar sig till den välbärgade delen av världen (DN).

Medierapportering i västvärlden ger intrycket av en osäkerhet inom Europa. I en intervju varnar Interpolchefen Ronald Noble att EU:s gränser är vidöppna och kritiserar EU-länderna att ta för lätt på säkerheten (The Independent). Främlingsfientliga partier har fått mer makt på den politiska agendan och i Europa ser vi en allt växande xenofobi. Det talas explicit om att migranter och flyktingar inte är välkomna och att ”de” inte tillhör bland ”oss”. Flyktingar och migranter utpekas i denna kontext som källan till den upplevda osäkerheten (Huysmans 1995:53). När begreppen hot och säkerhet omdefinieras och breddas resulterar det i att migration blir synonymt med en ny risk för den liberala världen (Ibrahim 2005:162). För den Europeiska unionen anses därför den gemensamma migrationspolitiken vara ett av de mest utmanande områdena, kanske till och med jämte frågan om ekonomisk tillväxt (Hansen 2008:11; Tsoukala 2005:161).

Utvecklandet av EU:s migrationspolitik kan ses som en länk till ekonomisk interdependens och globaliseringen, som har varit drivkraften i den europeiska integreringen, medan den samtidigt luckrat upp de territoriella gränserna av nationsstaterna (Geddes 2003:127). De frågor som traditionellt behandlats på ett nationellt plan, har de senaste decennierna lyfts till ett mellanstatligt plan, som sedan har prioriterats så högt att frågorna har lyfts till ett överstatligt plan. Från en tolerant politik, har det skett en förändring till en allt mer kontrollorienterad, restriktiv politik (Huysmans 2000:754). Gemensamma regleringar inom migrationspolitiken har antytt att EU är i behov av hårdare restriktioner gällande migrationsflöden (ibid. 2000:756).

I Europeiska unionens strävan efter att skydda dess yttre gränser och medborgare är det av intresse att studera hur EU:s utformning av migrationspolitiken har sett ut de senaste 10 åren, samt att utifrån detta även kunna uttyda om det finns en vädjan av att säkerställa och säkra en europeisk identitet för att fastställa vilka ”vi” är.

1.1 Syfte och problemformulering

Den samhällsvetenskapliga forskningen har under de senaste åren riktat mycket fokus på identitetsstudier, inte minst den aktuella debatten kring en gemensam europeisk identitet. I denna uppsats kommer jag att undersöka huruvida EU:s migrationspolitik anses vara säkerhetsiserad eller inte och därefter fördjupa mig i huruvida denna säkerhetsiseringsprocess även gör sig synlig i identitetsdiskursen, det vill säga om vi kan utläsa att den europeiska identiteten är hotad från ett yttre hot eller inte. Skapas den europeiska gemensamma identiteten bland de som är inkluderade i den europeiska gemenskapen genom en restriktivare migrationspolitik, som ska skydda dem från det yttre hotet – de exkluderade?

Om européerna känner sig som en homogen grupp och det uppstår ett behov av att säkra dess identitet, borde detta komma till uttryck i den gemensamma supranationella politiken. Utgångspunkten i min uppsats tar jag i de tre dokument som jag anser visa EU:s inställning gentemot migration, nämligen Tammerforsprogrammet, Haagprogrammet och Stockholmsprogrammet. Tidigare studier inom säkerhet har präglats av ett realistiskt synsätt, där staten och statens överlevnad har stått i centrum. Mitt syfte är att genom ett konstruktivistiskt förhållningssätt till texterna kunna förstå säkerhetsproblematiken på ett bredare och djupare plan. Mot bakgrund av detta lyder således min frågeställning:

Har EU:s migrationspolitik och den europeiska identiteten säkerhetsiserats?

För att mitt forskningsproblem ska vara principiellt intressant att undersöka krävs det att vissa kriterier uppfylls, att det är inom- och utomvetenskapligt relevant (Teorell & Svensson 2007:18f). Min frågeställning är relevant eftersom att alla inom EU:s gränser indirekt berörs av EU:s överstatliga agerande, men det är även intressant för de som står utanför gränserna. Problemformuleringen berör även frågor gällande synen på en mer enhetlig union och möjligheterna att utveckla en starkare kollektiv identitet, då den bakomliggande premisen är ett ”vi” mot ”dem” perspektiv. Den inkluderande gemensamma migrationspolitiken inom EU:s gränser mot ”dem”, de som exkluderas. I min uppsats ges den inomvetenskapliga relevansen i form av ytterligare en dimension man kan förstå begreppet säkerhet, samt att läsaren får en bredare förståelse i frågan om europeisk identitet. Jag anser att det är relevant att se till hur den europeiska identiteten beskrivs i säkerhetsiseringens efterdyningar, då denna slags studier, vad jag har kunnat se, inte har gjorts tidigare.

1.2 Material, avgränsning och källkritik

Oavsett diskursens omfång kommer huvudreferenserna alltid bestå av ett relativt begränsat antal texter. Även om Foucault insisterade att man borde "läsa allt, studera allting", så måste jag vid en viss tidpunkt anse att jag har läst tillräckligt, trots att jag inte läst allt (Neumann 2003:51). Mitt huvudmaterial kommer bestå av primärmaterial i form av policydokument från Europeiska rådet, vilket stärker uppsatsens intersubjektivitet, eftersom materialet finns tillgängligt för alla som önskar göra liknande studier. Jag kommer begränsa mig till tre omfattande program, Tammerforsprogrammet, Haagprogrammet och Stockholmsprogrammet, där vardera av programmen sträcker sig över en femårsperiod. Detta gör jag med avseende till att det är bättre att ha ett begränsat antal texter, som kan täcka hela spannet av säkerhetiseringsprocessen, som stegvis går från politisering av en fråga till säkerhetisering och slutligen avsäkerhetisering, men det är upp till mig som analytiker att urskilja det relevanta i det specifika fallet (Buzan et. al. 1998:178; Neumann 2003:51). Jag ser till de valda policydokumenten eftersom det är där migrationspolitiken kommer till uttryck från det Europeiska rådet. Jag har valt att se till Europeiska rådets uttalanden eftersom rådet beskrivs som unionens viktigaste och mest inflytelserika organ gällande EU:s allmänna politiska riktlinjer och prioriteringar (Regeringen ; EU:s webbplats). Rådets arbete är särskilt viktigt då det är själva centrum för de europeiska värderingarna om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen (Europeiska rådet 2009:37).

Då jag är intresserad av att fokusera på förändringar inom diskursen, är det viktigt att göra en tidsavgränsning (Neumann 2003:54). Den tidsmässiga avgränsningen i min uppsats görs då jag använder mig av dokument som sträcker sig mellan 1999-2009, genom att avgränsa mig till en tidsperiod på 10 år, så hamnar min studie på en lägre abstraktionsnivå eftersom jag konkretiserar studien (Neumann 2003:54). När det gäller säkerhetiseringen av den europeiska identiteten kommer jag i programmen se till integrering, då detta är en viktig process i bildandet av ett enhetligt Europa. De grupper av invandrare jag väljer att se närmare på är illegala invandrare samt asyl- och migrationsinvandring, eftersom det är de två områden som har genomgått den mest långtgående supranationella harmoniseringen (Hansen 2008:136). Identitet är inget entydigt begrepp, detta diskuteras vidare i 2.2. Jag kommer använda begreppet identitet som en konstruerad representation av "vi", det europeiska folket och "dem", de signifikanta andra som i mitt fall är illegala flyktingar och asylsökande immigranter.

1.3 Disposition

Inledningsvis har jag redogjort för uppsatsens syfte och frågeställning samt kartlagt uppsatsens avgränsning och kritiskt reflekterat kring mitt valda material. I kapitel 2 ges en bakgrund gällande såväl EU:s migrationspolitik, som den europeiska identiteten. Kapitel 3 redogör för mitt teoretiska ramverk, där presenteras Köpenhamnskolans säkerhetsiseringsteori, som kommer ligga till grund för min analys. Därefter kommer jag i kapitel 4 presentera mitt metodologiska val som lämpar sig för min uppsats, vilket är diskursanalys. Jag kombinerar Laclaus och Mouffes begreppsapparat med Neumanns, för att på så sätt kunna genomföra en mer balanserad analys. I kapitel 5 redogör jag för mina operationaliseringar och definierar de begrepp som är av stor betydelse i min uppsats. Analysen genomförs i kapitel 6, där jag sammanlänkar Köpenhamnskolans teoretiska ramverk och mitt metodval, diskursanalys, för att undersöka huruvida migrationspolitiken och den europeiska identiteten anses blivit säkerhetsiserad eller inte. Resultat och avslutande kommentarer diskuteras i kapitel 7.

2 Bakgrund

För att ge en klar bild över hur vi kan studera och förstå migrationspolitiken är det viktigt att redogöra dess utformning genom en tillbakablick. Vår förståelse av migrationspolitiken i nutida kontext måste ses i relation till hur den har utvecklats de senaste decennierna. För att underlätta vidare läsning anser jag det även relevant att beskriva hur begreppen identitet, medborgare, asylsökare, migrant och illegal migrant är sammanlänkade, då allt ingår i en process av inkludering, kategorisering och exkludering.

2.1 Europas migrationspolitik

Migration har inte alltid ansetts vara ett hot, det är under de senaste decennierna som migrationspolitiken i Europa har förändrats, som en följd av ett hårdare socialt klimat. Historiskt sett har ”de andra” alltid skapat en viss oro i värdlandets samhälle, men det är på senare år som oron har växt till en essentiell debatt kring hot och säkerhet (Buonfino 2006:35). På 1950- och 1960-talet sågs migranter mer som en tillgång för ökad arbetskraft och utvecklandet av kapitalismen (Hansen 2008:13; Huysmans 2000:753; Ibrahim 2005:167). Attityden gentemot immigration ändrades under senare delar av 1960-talet och i början av 1970-talet, och ansågs nu vara en allmän opinionsfråga. Från att ha haft en accepterande migrationspolitik bedrevs nu en mer kontrollorienterad, restriktiv politik (Huysmans 2000:754). Det började talas om nollinvandring, som är den term migrationsforskare använder för att benämna den restriktiva invandringspolitiken som var inriktad på att begränsa arbetskraftinvandringen från fattigare delar av världen (Hansen 2008:132f). Beslutet att reglera migrationsflödet ledde inte till att migrationen upphörde helt, utan ändrade form till en familjemigration och smalnade av arbetsmigrationen till att endast de med de högsta kvalifikationerna fick komma in (Geddes 2003:17).

Sedan 1980-talet har migration gradvis blivit ett mer politiserat område inom EU. Enligt Karyotis avslöjar den politiska diskursen kring migration att det är de nationella och supranationella lagstiftarna som tolkat migrationsflöden likt ett hot mot den nationella säkerheten (2007:1). Immigranter ses i dag alltmer som ett potentiellt säkerhetshot mot staten och samhället och associeras ofta med kriminella verksamheter och terrorism (2007:1). Det som ofta bortses från är att migrationspolitik från början av EU:s skapelse var en av grundbultarna i dess sui generis, supranationella struktur och den är ”direkt betingat av den andra gemenskapens fyra friheter: den fria rörligheten inom gemenskapen för varor, personer, tjänster och kapital” (Hansen 2008:22). I och med Maastrichtfördraget

inrättades ett formellt EU-medborgarskap för medlemsstaternas medborgare. Om fokus tidigare hade legat på att ta bort hindren för en reglerad fri rörlighet för arbetskraft, så försköts nu fokus till den inre marknaden, samt avlägsnandet av hindren för en mer fri rörlighet för medborgare. Målsättningen var att eliminera alla pass och gränskontroller och därmed de territoriella gränserna mellan EU-länderna. Detta medförde att det parallellt skedde en förstärkning vid EU:s yttre gränser. De nya ledorden för EU-ländernas migrations- och asylpolitik blev samarbete, koordination och harmonisering. Detta innebar även att föreställningen av EU som en territoriell enhet förstärktes och konstituerades i nära relation till frågan om migration och asyl. Genom den inre marknadens utveckling och medlemmars fria rörlighet, betingat av stävjandet av andras rörlighet, faller det sig naturligt att invandring och asylsökande förvandlades till ett problem som tolkades likt ett hot om ökad illegal invandring (Hansen 2008:60ff). Även om EU har utformat migrationspolitiken kopplat till en idé om den sociala allmännyttan kvarstår ändå mönster av inkludering och exkludering på arbetsmarknaden inom välfärdsstaterna (Geddes 2003:24).

Under de första decennierna av EU-samarbetet hanterades migrationspolitiken på nationell nivå. Efter gradvisa steg mot ett mellanstatligt samarbete anses Amsterdamfördraget vara det historiska genombrottet för utvecklandet av en överstatlig migrationspolitik (Hansen 2008:21). EU har även skapat ett supranationellt ramverk för fri rörlighet för dess invånare och har etiketterat dem som "EU-medborgare" (Geddes 2003:146). Eftersom säkerheten i EU till stor del handlar om att säkra den inre friheten och rörligheten för EU-medborgarna, gör man det genom att kontrollera och säkra de yttre gränserna. Detta görs bland annat med hjälp av gränsvakter och institutioner såsom Europol och Frontex (Bigo 2005:81f; Tsoukala 2005:165).

Utvecklandet av migrationspolitiken var till slutet av 1990-talet obalanserat, i den mening att det låg en stor betoning på begränsningen av immigrationen och mycket mindre betoning på invandrarpolitiken som täckte både den legala aspekten för tredjelandsinvånare och medlemsländernas invånare som var av utländsk härkomst (Geddes 2003:143). Med tredjelandsmedborgare används EU:s definition, som lyder: "alla som inte är EU-medborgare" (Europaportalen).

2.2 Den europeiska identiteten

Enligt Wagnsson har synen på unionens framtid och den europeiska identiteten blivit en central fråga (2003:88). Det är främst européernas inställning till integrationsprocessen som står i fokus, eftersom det är den som berör medborgarnas kollektiva identitet (Wagnsson 2003:88). En kollektiv identitet kan inte antas vara fast och fixerad, den borde istället ses som en yttring och representation i en kontinuerlig process. Kollektiva identiteter är kontextberoende (Petersson 2003:36). Samtidigt som man säger vad en europé är, lämnar man underförstått det som en europé inte är. I takt med globaliseringen förändras balansen mellan olika kollektiva identiteter över tid (Petersson 2003:36).

Begreppet europé har inte samma innebörd idag som för 10 år sedan. Genom att ta distans från ”de andra” skapar ”vi” en säkrare kollektiv identitet och sorterar bort de oönskade egenskaper vi inte vill inkludera (Petersson 2003:38). Ju mer en europeisk integrering leder till ett enhetligt europeiskt samhälle, desto mer formas en enhällig kollektiv identitet, med en gemensam kärna av delade myter, historiska minnen och framtida visioner om EU. Samtidigt som ”vi” alltid behöver ”dem” för att avgöra vilka ”vi” i den kollektiva identiteten är (Risse & Engelmann-Martin 2002:291).

Sedan slutet på 1980-talet har ett flertal rapporter givits ut av EU som identifierar kultur och identitet som essentiella komponenter till en lyckad integration (Soysal 2002:267). Genom att utpeka migranter, ”dem”, som ett hot och på så vis identifiera ”oss” med den kollektiva massan, européerna, som de som behöver skydd, skapas ett starkare band mellan de som är inkluderade i den kollektiva massan och tillskrivs egenskaper som ”de andra” inte besitter.

Det råder skilda meningar angående definitionen av en europeisk identitet. Flertalet studier antyder en politisk identitet, som bland annat reproduceras genom flaggor, symboler och kulturell enhetlighet, medan andra ser till individernas medvetenhet. Den generella hypotesen är att ju mer integrerat EU blir institutionellt, desto större är möjligheten till en gemensam identitet och kultur (Soysal 2002:273). Soysal menar att även om EU är under ständig förändring, baseras den europeiska identiteten i en nutida kontext på universella principer, såsom demokrati, utveckling, mänskliga rättigheter och jämlikhet (2002:281).

Analysen kommer utgå ifrån ett ovanperspektiv av ett europeiskt medlemskap och en europeisk identitet. Det vill säga medlemskap som konstitueras genom att EU-medborgarna tilldelas speciella rättigheter av makthavarna och EU-medborgarna själva är passiva (Martiniello 1995:42).

3 Teori

Då uppsatsens syfte är att undersöka huruvida migrationspolitiken och den europeiska identiteten anses blivit säkerhetsiserade eller inte, lämpar sig Köpenhamnskolans teoretiska ramverk. Utgångspunkten tas i ”Security: a new framework for analysis”, skriven av Barry Buzan, Ole Wæver och Jaap de Wilde. Tidigare säkerhetsstudier har oftast använt sig av traditionalisternas synsätt, där militären och staten stod i centrum. Köpenhamnskolans huvudsakliga syfte är att ge en bredare syn på säkerhetsstudier, inkorporerat i traditionalisternas synsätt (Buzan et. al. 1998:1ff; Barthwal-Datta 2009:277). Buzan, Wæver och de Japp är inte de enda som har förenat en lingvistisk filosofisk och socialteoretisk aspekt i säkerhetsstudierna, men deras angreppssätt har varit det mest prominenta inom internationella studier sedan mitten av 1990-talet (Huysmans 2011: 371; Barthwal-Datta 2009:279). Vissa begrepp inom teorin kommer behöva förklaras och definieras, såsom referensobjekt, säkerhetsiseringsaktör, existentiellt hot och säkerhetsiseringsprocess, dessa kommer behandlas fortlöpande i texten.

Den vidgade synen av säkerhet, uppkom ur ett missnöje gentemot den intensiva avsmalningen av säkerhetsstudier under Kalla kriget. Traditionalisterna använder sig av ett nyckelargument i kritiken mot den bredare synen, det är att den progressiva breddningen sätter det intellektuella sammanhanget i fara, genom att öka begreppsomfånget så mycket att dess essentiella mening urholkas (Buzan et. al. 1998:2). Köpenhamnskolan menar dock att det finns ett behov av att skapa ett koncept av säkerhet som innebär något mer specifikt än bara ett hot eller problem. Hot och sårbarhet kan uppstå inom många olika områden, militära och icke-militära, men för att räknas som en säkerhetsfråga måste de bemötas av strikt definierade kriterier som skiljer dem från att vara endast politiska frågor (ibid. 1998:42).

Ett *referensobjekt* är en socialt konstruerad enhet, som anses bli *existentiellt hotad* och har ett legitimt krav att överleva. För staten handlar överlevnad om suveränitet och för nationen handlar det om dess identitet. I praktiken har det visat sig att det effektivaste referensobjektet för att vidta åtgärder är ett begränsat kollektiv (ibid. 1998:36-37,43). En *säkerhetsiseringsaktör* säkerhetsiserar frågor genom att yttra att något, referensobjektet, är existentiellt hotat. Det är säkerhetsiseringsaktören som utför säkerhetsuttalanden (security speech act). Säkerhetsiseringsaktören kan principiellt framställa vad som helst likt ett referensobjekt, men som tidigare nämnt, så lyckas de bättre med *säkerhetsiseringshandlingen* med vissa referensobjekt, än med andra, eftersom den oftast antas med kollektivet i åtanke.

För att vidta krisartade åtgärder krävs det att det föreligger ett existentiellt hot mot referensobjektet (ibid. 1998:5). Existentiella hot kan endast förstås i relation till det referensobjekt i fråga, det handlar inte om något standardiserat universellt

hot mot det mänskliga livet. Inom den *samhälleliga sektorn* är referensobjektet en storskalig kollektiv *identitet*, som kan existera oberoende av staten. Givet den säregna karaktären av denna sorts referensobjekt, så är det prekärt att dra hårda gränser som skiljer existentiella hot från mindre. Kollektiva identiteter förändras vanligtvis med interna och externa utmaningar. Givet den konservativa karaktären av identitet, är det alltid möjligt att måla upp utmaningar och förändringar som hot mot identiteten, eftersom att ”vi” inte längre kommer vara ”oss”. ”Vi” kommer inte längre vara som ”vi” var, eller på det sätt som ”vi” borde vara för att vara sanna mot ”oss”, vår identitet. Möjligheten att vidhålla och reproducera ett språk, seder, eller en föreställning om etnisk renhet kan åberopas i fråga om överlevnad (ibid. 1998:21ff). Jag återkommer till den samhälleliga aspekten i min operationalisering.

3.1 Säkerhetisering

Säkerhetisering är intersubjektivt och socialt konstruerat. Är referensobjektet något legitimt som borde överleva, som ger aktören möjlighet att peka ut något som ett hot, för att sedan med hjälp av extraordinära medel bemöta detta hot på ett sätt som annars inte skulle vara legitimt (Buzan et. al. 1998:31)? Det är viktigt att dra distinktionen mellan en politiserad och en säkerhetiserad process. ”Security’ is the move that takes politics beyond the established rules of the game and frames the issue either as a special kind of politics or as above politics. Securitization can thus be seen as more extreme version of politicization” (Buzan et. al. 1998:23).

Teoretiskt kan alla frågor placeras inom ett spann som sträcker sig från icke-politiserat till säkerhetiserat. Från att stater inte hanterat frågan och att frågan inte är på den politiska agendan, till att frågan sedan kan bli politiserad, vilket innebär att frågan blir en del av den offentliga debatten och behöver hanteras med statliga beslut. Slutligen blir frågan säkerhetiserad, som innebär att frågan presenteras som ett existentiellt hot mot referensobjektet och behöver åtgärdas med extraordinära medel och legitimerade handlingar som sträcker sig utanför de normala åtgärderna. Med extraordinära medel menas sådana medel som i vanliga fall, under normala omständigheter inte skulle vara accepterat att vidta (ibid. 1998:23f). I en diskurs där migranter presenteras som ett existentiellt hot mot ett referensobjekt, skapas inte en säkerhetisering automatiskt, detta är ett säkerhetssteg, frågan vinner legitimitet när det accepteras av en publik och blir därmed säkerhetiserad.

Diskrepansen mellan ett säkerhetssteg och en lyckad säkerhetisering är viktig att ha i åtanke, då det som ämnas undersökas är om en säkerhetisering har ägt rum eller inte. Säkerhetisering uppnås inte endast genom att bryta de regler, som under normala omständigheter gäller, inte heller genom existentiella hot, som inte alltid nödvändigtvis är ett reellt hot, men genom ett fall av existentiella hot som legitimerar åtgärder som bryter mot reglerna (ibid 1998:25). Det grundläggande kravet av säkerhet är iscensättandet av befintliga frågor genom att prioritera dem högre på den politiska sfären, där problemet presenteras som en fråga av högsta prioritet. Genom att benämna frågan i termer av säkerhet kan

aktören åberopa att det är nödvändigt att behandla problemet med hjälp av extraordinära medel. Uppgiften är att förstå processen i skapandet av konsensus gällande det rådande hotet (ibid 1998:26).

Det relevanta är att fånga upp *processen* och dynamiken av säkerhetsiseringen (Buzan et. al 1998:31). *Säkerhetsiseringsprocessen* är en "speech act". Det är själva yttrandet som är handlingen. "By saying the words, something is done [...]" (ibid. 1998:26). Det som kommer undersökas är hur processen kommer till handling i det valda materialet, genom att identifiera säkerhetsiseringsaktören, referensobjektet och det existentiella hot som föreligger. Säkerhetsiseringens "speech act" definieras inte genom yttrandet av ordet säkerhet. Det som är grundläggande är själva framställningen av ett existentiellt hot mot referensobjektet, som kräver extraordinära medel och även legitimitet från publiken.

Huysmans menar dock att det handlar mer om handlingen (act) än uttalandet (the speech) i den politiska kontexten och anser att det är viktigare att studera själva säkerhetsiseringsprocessen i språkbruket (2011:372). Han fortsätter med att klargöra att det egentligen inte handlar om huruvida publiken accepterar själva säkerhetsuttalandet eller inte, utan att det istället handlar om beslutsfattandet, eftersom en central del av politiken handlar om de beslut som de facto tas (Huysmans 2011:373). Detta utgör hörnstenen i analysen, eftersom det inte finns möjlighet att tillgå referensobjektets åsikter. Även om Buzan et. al. menar att vissa säkerhetsiseringar inte blir legitima i säkerhetsdiskursen, eftersom att allmänheten inte har tillgång till materialet. I frågan om huruvida en situation kräver säkerhetsiseras, måste det dock i en demokrati förr eller senare lyftas upp i den offentliga sfären, vilket verkar legitimerande och på så sätt hanteras annorlunda (Buzan et. al. 1998:27).

3.2 Avsäkerhetsisering

Säkerhet bör inte alltid antas vara en bra sak. Enligt Wæver är det bättre att eftersträva *avsäkerhetsisering*, som är "the shifting of issues out of emergency mode and into the normal bargaining process of the political sphere" (Buzan et. al. 1998:29). Det innebär att frågan återgår från att vara säkerhetsiserad till att bli politiserad. Det är alltid ett politiskt val att säkerhetsisera eller att acceptera en säkerhetsisering. En fråga som är politiserad ska omfattas av den öppna politiska debatten, detta kan inte en säkerhetsiserad fråga göra eftersom den framställs som akut och existentiell, vilket kräver att frågan får högsta prioritet och behandlas av eliten. Å ena sidan är säkerhetsisering en intensifiering av politisering, även om detta oftast leder till ett förstärkande av staten, å andra sidan är säkerhetsisering det motsatta till politisering. På en internationell nivå betyder säkerhetsisering att presentera en fråga som akut och existentiellt hotande, så viktigt att det inte borde handskas av vanliga politiker, utan att det borde tas om hand av de högsta politiska ledarna som ger frågan högsta prioritet. Buzan et. el. anser att säkerhetsisering borde betraktas som något negativt, som ett misslyckande av att

hantera frågor med hjälp av vanlig politik. De anser att det vore idealiskt om politiken kunde utvecklas på ett normalt sätt, utan att vara tvungen att ta till extraordinära medel för att hantera specifika hot. Avsäkerhetseringen är alltså det optimala långsiktiga alternativet (1998:4,29).

3.3 Kritik mot Köpenhamnskolans säkerhetseringsteori

Köpenhamnskolan har fått kritik för sin subjektiva syn på hot, teorins behandlande av begreppen "samhälle" och "identitet", analytikerns roll i ställningstagandet i diskurser, men även gällande konceptet med de "åhörarna" som ska acceptera att referensobjektet är existentiellt hotat (Barthwal-Datta 2009:280f). Enligt McSweeney är Köpenhamnskolans begreppsbyggnad av samhälle och identitet problematisk. Han menar att analytikern objektifierar begreppen och tar dem för givet, samtidigt som analytikern ignorerar identitetens normativa karaktär. Vidare anser han att identitet, till skillnad från staten inte har någon empirisk referens, annat än till den process som konstituerar den och kan på så sätt inte existera oberoende av diskursen. Som en handling, refererar identitet till individers möjlighet att vidhålla en tanke om sig själva, som en kollektiv enhet (McSweeney 1998:137). I uppsatsen tas kritiken i beaktning inom den samhälleliga identitetsdiskursen, då det är den som behandlar den europeiska identiteten.

4 Metod

Då studien ämnar undersöka en säkerhetsiseringsprocess som utgörs av talhandlingar, vilka även kan komma till uttryck i textform, lämpar sig diskursanalys för att koppla Köpenhamnsskolans teori till det valda empiriska materialet. Meningen av ett begrepp ligger i användandet av det och är inte något som kan definieras analytiskt eller filosofiskt i enlighet med vad som skulle anses vara ”bäst”.

Det är alltid säkerhetsiseringsprocessen som står i centrum för analysen. Buzan et. al. menar att även om den som analyserar texterna indirekt konstruerar eller dekonstruerar säkerhetsfrågor, är det inte analytikerns primära uppgift att avgöra huruvida hoten representerar verkliga hot eller inte (1998:24). Analytikerns uppgift att tolka politikerns handlingar och sortera ut de som uppfyller säkerhetskriteriet. Ett av syftet med säkerhetsiseringen är att det gör det möjligt att värdera huruvida det är bra eller dåligt med att säkerhetsisera vissa frågor (Buzan et. al. 1998:32ff), vilket kommer tas i beaktning vid besvarandet av uppsatsens frågeställning.

Studiens ambition är att följa processen där en fråga övergår från att vara politiserad, till säkerhetsiserad och sedan till att bli avsäkerhetsiserad. I uppsatsen skulle detta uppenbara sig när migranter anses vara hotande, vilket leder till att migrationspolitiken intensifieras och blir säkerhetsiserad, för att sedan mildra det explicita uttalandet om att de anses vara existentiellt hotande mot referensobjektet, EU:s medborgare, att det alltså sker en avsäkerhetsisering.

4.1 Diskursanalys

Diskurs är ett mångtydigt begrepp där definitioner skiftar i tid och rum. Neumann menar att en diskurs är ”ett system för skapandet av en uppsättning utsagor och praktiker som, genom att få fotfäste inom olika institutioner, kan framstå som mer eller mindre normala” (2003:17). Vad som är gemensamt för diskursanalysernas olika inriktningar är att de är ”systematiska studier av diskurser” (Bergström & Boréus 2005:307). Ett diskursanalytiskt angreppssätt är inte enkom en metod för att analysera data. Det innefattar snarare både en teoretisk och metodologisk helhet, där det inte finns någon distinkt gräns mellan teori och metod (Neumann 2003:13ff). Syftet med diskursanalys är att upptäcka den sociala verkligheten i form av diskursen. Inga diskurser är helt autonoma i förhållande till andra diskurser (Neumann 2003:52).

Enligt Michel Foucault, som har sina rötter i poststrukturalismen, är det i språket som de sociala relationerna blir synliga (ibid. 35). Diskursanalysens

huvudsakliga syfte är att studera mening som en del av det generellt sociala, där mening skapas. Det som är i fokus är *språket* (Bergström & Boréus 2005:305), språkets primära uppgift är att skapa mening. *Mening* är ofta en förutsättning för *handling* och diskursanalys handlar bland annat om att hitta förutsättningarna för att handlingarna ska kunna äga rum (Neumann 2003:37). Neumann menar att en diskursanalys kan genomföras i tre steg, analysmodellen består av avgränsning, representationer och uppbyggnad (2003:47ff). Avgränsningen är detsamma som Laclaus och Mouffes identifiering av nodalpunkter. ”En nodalpunkt är ett privilegierat tecken kring vilket de andra tecknen ordnas och från vilket de får sin betydelse” (Jørgensen, Philips 2000:33). Det är först när begrepp inom diskursen sätts i relation till varandra som de blir meningsfulla, vilket sker genom en artikulation (Jørgensen, Philips 2000:33). Ernesto Laclau och Chantal Mouffe är två representanter av den första generationens diskursanalytiker, som anser att diskursen skapas ur en totalitet, där varje begrepp i ett bestämt avseende definieras som moment genom sina relationer till andra begrepp (Neumann 2003:60f). Laclaus definition av diskurs lyder således: ”[...] en icke-centrerad struktur inom vilken mening ständigt är underkastad förhandling och konstruktion” (ibid. 61).

Steg två i Neumanns analysmodell är att identifiera de centrala representationerna, alltså de ord som frekvent förekommer i texten. Enligt Laclaus och Mouffes begreppsapparat är detta detsamma som elementen, det är de tecken som inte fått sin slutgiltiga mening fixerad, utan fortfarande är mångtydiga (2000:34). Diskursen strävar efter att reducera mångtydigheten genom att göra elementen till moment (Jørgensen, Philips 2000:34). Flytande signifikanter är det begrepp som används för de element som i särskilt hög grad är öppna för tillskrivning av olika betydelse. Det är de tecken som olika diskurser försöker tillskriva betydelse på just sitt sätt. Nodalpunkter anses vara flytande signifikanter, men begreppet nodalpunkt hänvisar till en central punkt i en diskurs, medan begreppet flytande signifikant hänvisar till den antagonism som sker i olika diskurser (ibid. 35).

Det tredje och sista steget att undersöka är nodalpunkternas uppbyggnad för att kunna identifiera de diskurser som förekommer i mitt empiriska material. Nodalpunkter och signifikanter kallas för knuttecken i den diskursiva organiseringen, de strukturerar diskurser. Gemensamt för knuttecknen är att de är tomma tecken innan de genom ekvivalenskedjor sätts i ett sammanhang som ger dem innehåll (Jørgensen, Philips 2000:57f). Enligt Laclaus och Mouffes begreppsapparat kopplas element till nodalpunkterna i ekvivalenskedjor (Neumann 2003:56). Neumann menar att det egentligen är omöjligt att meningsmässigt helt tillsluta en diskurs, eftersom mening finns i relationer mellan fenomen och relationer måste alltid utgöras av ett flöde (Neumann 2003:57). De diskurser som går att identifiera med hjälp av min valda metod ingår i ett flöde. Det är en av samhällsvetarens viktigaste uppgifter att kunna beskriva denna process (ibid. 82).

Om endast dessa tre steg som Neumann presenterar för diskursanalysen skulle användas, läggs för mycket fokus på det talade, eller skrivna språket (ibid. 75). För att identifiera detta flöde som Neumann talar om, lämpar sig Laclaus och

Mouffes ekvivalenskedjor. Ekvivalenskedjor bildas genom att knyta ihop signifikanter med en nodalpunkt i centrum och kommer i uppsatsen användas som ett komplement till diskursen för att i högre utsträckning skapa ett meningsfullt sammanhang (Jørgensen, Philips 2000:50f). Analysen kommer innefatta Neumanns trestegsmodell i kombination med Laclaus och Mouffes begreppsapparat för att identifiera diskurser och därtill endast bruka de begrepp som är relevanta för studien.

5 Analytiskt ramverk

För att genomföra en stringent analys på det valda materialet behövs tydliga definitioner av valda teoretiska och metodologiska begrepp. Eftersom analysen ämnar spåra en säkerhetsiseringsprocess måste det undersökas när en fråga blivit *politiserad*, *säkerhetsiserad*, respektive *avsäkerhetsiserad*. Valet av metod är, som presenterat i tidigare kapitel, diskursanalys. Nedan redogörs hur det är tänkt att angripa det empiriska materialet i analysen.

Sett till den europeiska identiteten i uppsatsen kommer fokus främst ligga på den *samhälleliga sektorn* inom säkerhetsiseringsteorin, eftersom att det är den delen av teorin som lämpligast appliceras på en *kollektiv identitet*, som i uppsatsen är den europeiska identiteten. Samhällelig osäkerhet bildas då samhällen identifierar ett potentiellt hot mot deras överlevnad som ett samhälle. Definitionen av samhällelig säkerhet handlar inte om nationer, utan om stora, självbevarande identitetsgrupper, såsom Europa (Buzan et. al. 1998:119).

5.1 Definitioner och operationaliseringar

Studien utgår från att medborgarna inom EU besitter någon form av identitet, för att sedan se om Europeiska rådet uttrycker ett behov av att säkra denna genom att säkerhetsisera migrationspolitiken. Hot mot identiteten är alltid en fråga om att konstruera något som hotande mot ”oss” och genom det bidra med konstruktionen och reproduktionen av ett ”vi” (Buzan et. al. 1998:120). Den samhälleliga säkerhetsagendan har genom tiderna satts av olika *aktörer*. En av de vanligaste frågorna som ansetts vara hotande mot den samhälleliga säkerheten är *migration*, men även *integrationsprojekt* som verkar likt en bakomliggande premis för en lyckad migration. Integrationsprojekt kan te sig olika från nation till nation, genom att exempelvis sträva efter att forma en gemensam kultur och reproducera denna genom instanser som kontrollerar kultur, såsom skolan, kyrkor och språkliga rätigheter. För att skydda sig mot hoten kan samhället reagera på olika sätt, det kan exempelvis lyfta frågan till supranationella instanser eller införa striktare gränskontroller (ibid. 122).

Steg ett i analysen är att identifiera de frågor som blivit politiserade, som tidigare nämnts innebär detta att frågan blir en del av den offentliga debatten och behöver hanteras med statliga regleringar. Det blir vanskligare att urskilja när frågan blivit säkerhetsiserad, som är steg två i analysen. Studien ämnar avgöra när frågan presenteras som ett existentiellt hot och behöver extraordinära medel för att åtgärdas. Här menar Buzan et. al. att frågan blir säkerhetsiserad endast när en publik accepterar den som sådan, men eftersom uppsatsen inte har möjlighet att se

till hur åhörarna, som i detta fall är EU-ländernas medborgare, ställer sig till frågan, kommer studien utgå ifrån Laclaus och Mouffes nodalpunkter, ekvivalenskedjor och flytande signifikanter, som lämpar sig bättre i analysen. Studien tar Huysmans kritik i beaktning och kommer därför lägga fokus på det skrivna språket, som i sig är en handling och därigenom avgöra hur beslut fattas. Även Laclau och Mouffe anser att alla sociala fenomen är diskursiva och menar att även handlingar kan ses som diskursiva tecken. Det leder till att alla sociala praktiker kan betraktas som artikulationer i politiska handlingar, som reproducerar eller förändrar vanliga betydelseskivningar (Jørgensen, Philips 2000:42f). I det empiriska materialet tar sig detta i uttryck i politiska handlingar som finns i de tre utvalda programmen, Tammerforsprogrammet, Haagprogrammet och Stockholmsprogrammet.

Genomförandet av steg två blir att identifiera de nodalpunkter, alltså de centrala begrepp som är relevanta i diskurserna. I den illegala invandringsdiskursen och i asyl- och migrationsdiskursen, samt i identitetsdiskursen kommer EU betraktas som den nodalpunkt vilken tillskrivs andra begrepp och därmed får sin betydelse. Det referensobjekt som Buzan et. al. talar om kommer inom den samhällsliga sektorn att vara den stora massan, som genom säkerhetsiseringsaktören kan skapa ett kraftfullt argument om att "vi" är hotade (Buzan et. al 1998:123). Säkerhetsiseringsaktören är inte heller något oproblemiskt, i analysen är inte staten en säkerhetsiseringsaktör, utan det är beslutsfattarna, det Europeiska rådet, som genom olika policys konstituerar hotet mot kollektivet.

Det slutgiltiga och sista steget i analysen kommer vara att sammanfoga studiens signifikanter till en nodalpunkt för att slutligen bilda en ekvivalenskedja till varje diskurs, för att på så vis skapa ett meningsfullt sammanhang. Syftet är försöka urskilja om en önskvärd avsäkerhetsisering har skett i de olika diskurserna, det vill säga om en fråga har gått tillbaka från att vara säkerhetsiserad till att bli politiserad, men även att se huruvida dessa åtgärder verkar främjande för en europeisk identitet. I diskurserna är det språket som står i centrum, språket indikerar huruvida det har skett en säkerhetsisering eller inte. För att besvara studiens frågeställning genomförs en analys bestående av tre diskurser inom varje program, diskurserna kommer på så vis få sina respektive avgränsningar och sammanhang. Kollektiva identiteter kan enligt Jørgensen och Philips kartläggas genom att följa ekvivalenskedjornas sammankoppling av betydelse. Kartläggningen av "dem", som i uppsatsen kommer syfta till de som inte är EU-medborgare, skapas alltid i samma rörelse som "vi", européer. Detta kommer ge läsaren en fingervisning om vad det är som diskursen stänger ute, samtidigt som det påvisar vilka konsekvenser det får (Jørgensen, Philips 2000:58). Ekvivalenskedjorna används i uppsatsen som ett medel för att tyda säkerhetsiseringsprocessen och kommer uppbenbara sig under genomförandet av analysen, där jag ämnar att fortlöpande i texten redogöra för metodens relevanta begrepp. Analysens resultat diskuteras sedan i slutsatsen.

6 Analys

Nedan redogörs studiens tre utvalda program i den ordning de har implementerats, nämligen Tammerforsprogrammet, Haagprogrammet och Stockholmsprogrammet. Uppdelningen av diskurser sker då studien ser till tre diskurser inom varje program. Dessa är asyl- och migrationsdiskurs, illegal invandringsdiskurs och samhällelig identitetsdiskurs. Efter genomgången av de tre programmen redogörs för de ekvivalenskedjorna som går att utläsa utifrån den färdigställda analysen, alltså om en säkerhetsiseringsprocess har ägt rum.

6.1 Tammerforsprogrammet

Målet för att stegvis skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa införlivades genom Amsterdamfördraget. Under toppmötet i Tammerfors 1999 togs det avgörande beslutet att göra EU till just detta område. Några av de viktigaste frågorna var rättvis behandling av människor från tredjeland, effektivare organisation av migrationen och åtgärder mot människohandel (Europainformationen). Att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa är även en av de mest prioriterade frågorna i samband med den europeiska integrationen.

6.1.1 Asyl- och migrationsdiskurs

I dokumentet ”Europeiska rådet i Tammerfors – ordförandeskapets slutsatser” markerar initialt Europeiska rådet att det ”är fast beslutet att utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa [...]” (Europeiska rådet 1999:1). Genom Tammerforsprogrammet vill Europeiska rådet sända ett tydligt politiskt budskap för att bekräfta detta viktiga mål. Detta markerar unionens beslutsamhet för ett konsekvent arbete för ett enhetligt Europa där frihet, säkerhet och rättvisa, är de viktigaste områden för unionen och implementeras genom att förstärka den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Asyl- och migrationsdiskursen vilar på dessa målsättningar och visar sig i diskursen då dessa frågor kopplas till arbetet för frihet, säkerhet och rättvisa. Europeiska rådet skriver att

[...] detta kräver att unionen utarbetar en gemensam politik för asylfrågor och invandring [...]. Denna gemensamma politik måste vara grundad på principer som både är tydliga för våra egna medborgare och ger garantier till dem som söker skydd i eller tillträde till Europeiska unionen (Europeiska rådet 1999:2).

Ovanstående citat tyder på att frågan är högst politiserad. I diskursen tillskrivs EU attribut såsom frihet, som grundar sig på mänskliga rättigheter, demokrati och solidaritet. EU har ett positivt förhållningssätt till asylsökande och migranter då de anser att

[d]enna frihet bör dock inte betraktas som ett privilegium uteslutande för unionens egna medborgare. Att denna frihet överhuvudtaget finns fungerar som en magnet för människor över hela världen som inte kan åtnjuta den frihet som unionsmedborgarna tar för given. Det skulle stå i strid mot europeiska traditioner att förvägra människor denna frihet [...] (ibid. 1999:3).

Rådets positiva inställning bekräftas även genom att "[e]uropeiska rådet bekräftar den vikt unionen och medlemsstaterna fäster vid den absoluta respekten för rätten att söka asyl [...] och på så sätt garantera att ingen skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse (Europeiska rådet 1999:3). Samtidigt som de understryker "behovet av att migrationsströmmarna hanteras effektivare i alla skeden" (ibid. 1999:4). Att migrationsströmmarna ska hanteras effektivare behöver inte nödvändigtvis betraktas som att EU:s medborgare är hotade och att det behövs extraordinära medel för att hantera situationen, utan ses mer som att frågan är politiserad.

6.1.2 Illegal invandringsdiskurs

Illegala invandrare är i Tammerforsprogrammet ett tvetydigt begrepp då det associeras med både människohandel och ekonomiskt utnyttjande av invandrare. Rådet yrkar på hårdare lagstiftning och stränga påföljder för denna sorts brott och menar att medlemsstaterna tillsammans med Europol bör upptäcka och upplösa de kriminella nätverk som berörs. "Europeiska rådet är fast beslutet att hantera den olagliga invandringen vid källan [...]" (Europeiska rådet 1999:5). Rådet markerar även dess prioritering med hanteringen av illegala invandrare genom "[...] nödvändigheten av en konsekvent kontroll av de yttre gränserna för att stoppa olaglig invandring [...]" (Europeiska rådet 1999:5). Samtidigt som den illegala migrationen och brottsligheten ska motverkas, utpekas migranter som utnyttjade i det ekonomiska hänseendet. På så vis är det tvetydigt om tolkningen av illegala migranter ska anses vara likt ett referensobjekt som ska skyddas, eller om de ska ses som det yttre hotet mot medlemmarna i den europeiska unionen. Att begreppet tillskrivs olika betydelser gör det till ett element, men kan även ses som en flytande signifikant. Om någon av betydelskrivningarna blir dominant i de andra programmen, Haagprogrammet och Stockholmsprogrammet, så kan illegala migranter tillskrivas den betydelsen som drar distinktionen och avgör om de ska ses som referensobjekt eller hot. Detta är ett viktigt steg i säkerhetsiseringsprocessen, där en säkerhetsiseringsaktör tydligt uttrycker att ett referensobjekt är existentiellt hotat. I just denna diskurs går alltså inte distinktionerna att urskilja ännu.

6.1.3 Samhällelig identitetsdiskurs

Identitetsdiskursen gör sig synlig i form av EU:s integreringspolitik. ”Ett gemensamt förhållningssätt måste även utvecklas för att garantera integreringen i våra samhällen av de medborgare i tredje land som lagligen vistas i unionen” (Europeiska rådet 1999:2). Här utmålas medborgare från tredjeland som ”dem”, som behöver integreras med ”oss”, för att inte vår identitet och ”vi” ska känna oss hotade. ”Människor har rätt att förvänta sig att unionen tar uti med det hot mot deras frihet och lagliga rättigheter [...]” (Europeiska rådet 1999:2). Rådet påpekar även att ”vi måste utveckla en öppen dialog med det civila samhället [...] för att i högre grad få medborgarnas godkännande och stöd” (ibid.). Här syns det tydligt hur EU, som antar rollen som säkerhetsaktör, explicit uttrycker att medborgarna, alltså ”vi” européer, behöver skyddas mot ett hot ”dem”, som tidigare visats associeras med brottslighet. Citatet legitimerar de tänkta åtgärderna genom att uttala sig om det civila samhället och genom att få medborgarnas godkännande. Implicit, utan att veta hur medborgarna responderar, går det att utläsa ett första steg i säkerhetsprocessen. Samtidigt som medborgarna av tredjeland utmålas som hotande mot ”oss” medborgare, verkar det ändå som att migranter inte i detta skede anses vara så hotande så att det krävs extraordinära medel för att åtgärdas. ”Den rättsliga ställningen för medborgare i tredje land bör tillnärma den som medlemsstaternas medborgare åtnjuter” (ibid. 1999:4). Samt att rådet konstaterat att de ”[...] stöder målet att medborgare i tredje land som lagligen vistas längre tid skall erbjudas möjlighet att få medborgarskap i den medlemsstat där de vistas” (Europeiska rådet 1999:4). Detta låter välkomnande och inkluderande, även om bilden av ett hot fortfarande går att utläsa i följande citat. ”En mer kraftfull integrationspolitik bör syfta till att ge dem rättigheter och skyldigheter som är jämförbara med EU-medborgarnas” (ibid.). Migranter är fortfarande utpekade som ”dem” som kan erhålla samma rättigheter som ”oss” genom en effektivare integrationspolitik. ”Vår” identitet har tydligt blivit en politiserad fråga, där ”dem” målas upp som ett hot, om än subtilt i Tammerforsprogrammet.

6.2 Haagprogrammet

Ytterligare ett steg i utvecklingen för skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa antogs genom undertecknandet av konstitutionen 2004 och antagandet av Haagprogrammet i november 2004. Haagprogrammets syfte är att under en femårsperiod bygga vidare på de resultat som uppnåtts genom Tammerforsprogrammet. Några av de viktigaste åtgärderna var att slutföra den andra fasen i den gemensamma asylpolitiken, bildandet av en europeisk

gränsbevakningskår, Frontex och skapandet av en övergripande europeisk migrationspolitik (Europaparlamentet).

6.2.1 Asyl- och migrationsdiskurs

I dokumentet ”Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen” urskiljs en tydlig asyl- och migrationspolitik, som även har kommit att innefatta EU:s gränspolitik. Rådet konstaterar att den internationella migrationen kommer fortsätta och att det därför ”[...] är nödvändigt med en övergripande strategi som inkluderar alla stadier av migration och som tar hänsyn till de underliggande orsakerna till migration [...]” (Europeiska rådet 2004:3). Rådet uppmanar därför de som ansvarar för migrations- och asylpolitiken att ha starka och effektiva arbetsrelationer. ”Medlemsstaterna kommer således att få bistånd med att bland annat uppnå ett gemensamt förfarande för bedömning av ansökningar [...]” (ibid. 2004:4). Detta belyser att frågans prioritering har flyttats upp en nivå, vilket indikerar en säkerhetsisering av asyl- och migrationsfrågan. Samtidigt som rådet betonar vikten och behovet av migration, ”laglig migration kommer att ha stor betydelse för att stärka den kunskapsbaserade ekonomin i Europa och främja ekonomisk utveckling [...]” (Europeiska rådet 2004:4) samt att rådet ”[...] erkänner att otillräckligt hanterande av migrationsflöden kan leda till humanitära katastrofer” (Europeiska rådet 2004:5). Europeiska rådet lägger tonvikten på den humanitära aspekten av asyl- och migrationspolitiken i Haagprogrammet. Rådet markerar även en något tvetydig nödvändighet av hanteringen av migrationsströmmarna. I paritet med Tammerforsprogrammet benämns migranter mer som den utsatta gruppen som är i behov av skydd från EU. ”EU:s politik bör inrikta sig på att i fullt partnerskap bistå tredjeländer, vid behov med användande av befintliga gemenskapsmedel, i deras bemödande att förbättra sin kapacitet för hanteringen av migration och skydd av flyktingar [...]” (Europeiska rådet 2004:5). Citatet markerar Europeiska rådets inställning till migranternas behov av skydd, vilket gör att de i denna diskurs inte kan anses vara det explicita hot som föreligger.

6.2.2 Illegal invandringsdiskurs

Inledningsvis betonar rådet vikten med att hantera illegala invandrare, då de menar att ”den informella ekonomin och olaglig anställning kan fungera som en pullfaktor för olaglig invandring och leda till exploatering [...]” (Europeiska rådet 2004:4). Medan begreppet är aningen tvetydigt, då exploateringen syftar till att illegala invandrare exploateras, samtidigt som rådet markerar att det är viktigt att hantera den informella ekonomin och de olagliga anställningarna, så att inte fler illegala invandrare appelleras till EU. En attitydförändring kan ändå utläsas då rådet menar att ”migranter som inte längre har rätt att lagligt befinna sig i EU måste återvända frivilligt eller, om det är nödvändigt, med tvång” (ibid. 2004:5).

Det är numera en nödvändighet med ett samarbete mellan medlemsländerna för en effektivare hantering av den illegala invandringen.

Hantering av migrationsflöden, inklusive kampen mot olaglig invandring, bör förbättras genom upprättandet av en serie säkerhetsåtgärder som effektivt sammankopplar viseringsansökningsförfarandena med inrese- och utreseförfarandena vid de yttre gränsövergångarna. Sådana åtgärder är också viktiga för att förhindra och kontrollera brottslighet, särskilt terrorism (Europeiska rådet 2004:7).

Utifrån citatet tydliggörs en explicit beskrivning av illegala invandrare som ett hot, då rådet talar om en kamp mot dem, samt att illegala invandrare återigen sammanlänkas med brottslighet och terrorism. Rådet talar även om att EU ska bruka en konsekvent strategi, som kan innebära de extraordinära åtgärder som krävs för att försvara referensobjektet mot detta hot. ”Europeiska rådet framhåller nödvändigheten av att ytterligare utveckla den gemensamma viseringspolitiken som en del av ett mångsidigt system som syftar till att underlätta lagligt resande och ta itu med olaglig invandring [...]” (Europeiska rådet 2004:7). Detta är en klar indikation på att frågan flyttar från att vara politiserad till att bli säkerhetsrad, då hanteringen av illegala invandrare intensifieras med ytterligare åtgärder.

6.2.3 Samhällelig identitetsdiskurs

Även i Haagprogrammet inleder rådet med att understryka sin prioritering med ”att utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som en central angelägenhet för människorna i de stater som förenats i unionen” (Europeiska rådet 2004:1). Här betonas en förstärkning av ett ”vi” européer som inte var lika tydligt i Tammerforsprogrammet. Genom att säga att området är en central angelägenhet för medlemsländernas medborgare, säger rådet simultant att det inte gäller ”dem andra”. Det europeiska rådet fortsätter belysa nödvändigheten av en lyckad integrering. ”En framgångsrik integration av lagligen bosatta tredjelandsmedborgare och deras barn gynnar stabilitet och sammanhållning i våra samhällen. För att uppnå detta mål är det väsentligt att utveckla en effektiv politik [...]” (ibid. 2004:4). För en stabil EU, med ett enhetligt nationellt intresse, krävs det ansträngningar för en lyckad integrering på alla nivåer.

Samtidigt som Europeiska rådet erkänner de framsteg som redan har gjorts när det gäller rättvis behandling av tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i EU, efterlyser det jämlika möjligheter till ett fullt deltagande i samhället. Hinder för integration måste aktivt undanröjas (Europeiska rådet 2004:4).

Till skillnad från Tammerforsprogrammet anser nu rådet att konkreta åtgärder måste tillämpas för en lyckad integrering, vilket i högsta grad kan tolkas som en uppgradering av prioritet. Rådet kommer även med konkreta åtgärder för en mer lyckad integrering.

Europeiska rådet framhåller nödvändigheten av bättre samordning av nationell integrationspolitik och EU-initiativ på detta område. I detta avseende bör man fastställa de gemensamma grundläggande principer som en samordnad europeisk ram för integration bygger på (Europeiska rådet 2004:4).

Europeiska rådet menar att integration är en dubbelriktad process, där både värdlandet och medborgare från tredjeland måste samarbeta och därmed menar rådet att integration är beroende av samspel och interkulturell dialog mellan alla samhällsmedlemmar (Europeiska rådet 2004:5). Vilket även markeras med att det europeiska rådet ”understryker behovet av att ytterligare intensifiera arbetet med att skapa ett Europa för medborgarna [...]” (Europeiska rådet 2004:11). I Haagprogrammet har det blivit tydligare att det europeiska rådet talar om en union för ”oss”, dess medborgare, vilket innebär en exkludering av ”dem”.

6.3 Stockholmsprogrammet

De tidigare Tammerfors- och Haagprogrammen ligger till grund för Stockholmsprogrammet, som sträcker sig mellan perioden 2010-2014. Programmet är ytterligare ett steg mot ett skapande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Resultaten från de föregångna programmen är bland annat att de inre gränserna inom Schengenområdet har tagits bort och förvaltningen av EU:s yttre gränser sker under mer samordnade former (Europeiska rådet 2009:4). Ett centralt mål i Stockholmsprogrammet är att bygga ett Europa för medborgarna, med fokus på migrations- och asylfrågor och efterlyser ansvarstagande och solidaritet mellan medlemsländerna (Europainformationen).

6.3.1 Asyl- och migrationsdiskurs

I dokumentet ”Stockholmsprogrammet – Ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd” inleder det Europeiska rådet med att belysa framgångarna med de två föregående programmen inom ramen av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Rådet anser att ”viktiga steg har tagits i riktning mot skapandet av ett europeiskt asylsystem” (Europeiska rådet 2009:4). Citatet visar på att en säkerhetisering inom området har ägt rum, men markerar även att säkerhetiseringsprocessen de facto kan uppfattas gå mot en sluten cirkel, det vill säga mot en avsäkerhetisering. Asylsökande och migranter ses inte som ett hot i Stockholmsprogrammet, utan europeiska rådet har en mer inbjudande inställning. ”Förstärkningen av gränskontrollerna ska inte hindra tillgång till skyddssystem av sådana personer som har rätt till dessa och i synnerhet personer och grupper som befinner sig i sårbara situationer” (Europeiska rådet 2009:26). Rådets positiva inställning är uppenbar, då ”europeiska rådet inser att ökad rörlighet för personer medför både möjligheter och utmaningar, och framhåller att migration kan vara till fördel för alla berörda parter om den hanteras väl” (ibid).

2009:27). Dessa positiva aspekter skulle enligt rådet göra sig synliga bland annat i de demografiska utmaningarna unionen står inför och bidra till unionens ekonomiska utveckling (Europeiska rådet 2009:27).

EU tilldelas i diskursen värderingar såsom ansvar, solidaritet och partnerskap. Det som tyder på att rådet strävar emot en avsäkerhetsisering är att de markerar fem grundläggande åtaganden i frågan om asyl- och migrationsfrågor, såsom exempelvis "[a]tt bygga ett Europa för asylsökande" och "[a]tt skapa ett heltäckande partnerskap med ursprungs- och transitländerna för att främja synergierna mellan migration och utveckling" (ibid. 2009:28). Rådet understryker behovet av en dynamisk och heltäckande migrationspolitik genom att "en balans ska upprätthållas mellan de tre områdena, att främja rörlighet och laglig invandring, att optimera sambandet mellan migration och utveckling [...]" (Europeiska rådet 2009:28). Ännu en indikation på rådets positiva inställning är att de "[...] understryker behovet av att det tas ytterligare steg för att maximera migrationens positiva, och minimera dess negativa, effekter på utvecklingen i enlighet med den övergripande strategin för migration" (ibid. 2009:29). Ovanstående citat markerar ett steg mot den önskvärda avsäkerhetsiseringen, genom att maximera migranters positiva inverkan på unionens utveckling, vilket skulle leda till att asylsökande och migranter inte ses som ett existentiellt hot mot EU:s medborgare.

Helt oproblematiskt är det dock inte, då synen på migranter får en ny vändning då rådet anser att "sambandet mellan klimatförändringar, migration och utveckling behöver ytterligare undersökas [...]" (ibid. 2009:29). Samtidigt som rådet slår fast att "för att uppnå en högre nivå av harmonisering bör införandet av ett gemensamt europeiskt asylsystem (Ceas) stå fast som ett centralt politiskt mål för unionen" (ibid. 2009:32). Det som dock talar mot en avsäkerhetsisering är att rådet fortfarande anser "[...] att de centrala prioriterade teman som identifieras i den tidigare strategin är fortsatt giltiga, dvs. terrorism, organiserad brottslighet, [...] och hantering av migrationsströmmar" (Europeiska rådet 2009:34). Det som fortfarande präglar diskursen är betoningen av asylsökande och migranternas möjligheter till positiva bidrag i unionen.

6.3.2 Illegal invandringsdiskurs

Den illegala invandringsdiskursen gör sig åter direkt synbar och beskrivs i Stockholmsprogrammet nära sammankopplat med brottslighet. Rådet anser att unionen måste "fortsätta att vidta åtgärder för att motverka olaglig invandring och gränsöverskridande brottslighet samt upprätthålla en hög säkerhetsnivå" (Europeiska rådet 2009:26). Illegal invandring beskrivs även som en fråga av högsta prioritet i de fem grundläggande målen, "att bekämpa olaglig invandring genom att bland annat se till att olagliga invandrare återvänder till sitt ursprungsland eller ett transitland" och genom "att öka gränskontrollernas effektivitet" (Europeiska rådet 2009:28). Det som i tidigare program beskrivits som en kamp mot illegal invandring har nu intensifierats och menar nu på att illegal invandring måste bekämpas. Rådet skärper ändamålsenligt sin politik i

frågan om illegal migration. ”Europeiska rådet är övertygat om att ändamålsenliga åtgärder mot olaglig invandring är och förblir viktiga för att utveckla en gemensam invandringspolitik” (ibid. 2009:30).

Det som utmärker diskursen är ytterligare åtgärder för att förhindra illegala migranternas inträde, samt gemensamma ansträngningar inom EU, för att få illegala migranter till att repatriera.

En ändamålsenlig och hållbar återvändandepolitik är en väsentlig del i ett väl fungerande system för migration inom unionen. Unionen och medlemsstaterna bör intensifiera ansträngningarna att återsända olagligt bosatta tredjelandsmedborgare (Europeiska rådet 2009:30).

Tendenser till de extraordinära medel som krävs för en säkerhetsprocess kan anses finnas i följande citat då rådet menar att ”Frivilligt återvändande är att föredra, samtidigt som man måste vara medveten om det oundvikliga behovet av effektiva medel för att framtvunga återsändande när så krävs” (ibid.). Även om rådet explicit skriver att det är önskvärt att illegala invandrare återvänder självmant kan det behövas effektiva medel, såsom extraordinära medel, som annars inte skulle använts, för att framtvunga ett återvändande. Diskursen präglas av en tydlig säkerhetsprocess där en intensifiering av frågan är påtaglig.

6.3.3 Samhällelig identitetsdiskurs

Hela Stockholmsprogrammet är utformat med hänsyn till EU:s medborgare. Initialt markerar rådet att ”[...] prioriteringen under de kommande åren kommer att vara att fokusera på medborgarnas intressen och behov” (Europeiska rådet 2009:4). Följaktligen skriver rådet att ”[m]edborgare och representativa sammanslutningar kommer att få ökade möjligheter att ge uttryck för och offentligt utbyta åsikter [...]. Detta kommer att stärka unionens öppna och demokratiska karaktär till förmån för dess folk” (ibid.). Genom att adressera medborgarna får rådet legitimitet för sitt agerande. Fokus ligger på att främja ett medborgarskap, men även på att skydda EU-medborgarna. ”Unionsmedborgarskapet måste bli en konkret verklighet. Området med frihet, säkerhet och rättvisa måste framför allt vara ett gemensamt område där grundläggande rättigheter och friheter skyddas” (Europeiska rådet 2009:4). Ytterligare ett citat som markerar de europeiska medborgarnas behov av säkerhet och EU:s behov av en lyckad strategi är i underrubriken ”Ett Europa som erbjuder skydd”. ”En strategi för den inre säkerheten bör utvecklas för att ytterligare förbättra säkerheten inom unionen och på så sätt skydda unionsmedborgarnas liv och säkerhet och bekämpa organiserad brottslighet, terrorism och andra hot” (Europeiska rådet 2009:5). Även om andra hot kan uppfattas som vaga, kan det i denna kontext sammankopplas med de traditionellt farligaste hoten mot kollektiva identiteter, nämligen migranter. EU tillskrivs i denna diskurs attributen ansvar, solidaritet och ömsesidigt förtroende, då dessa egenskaper är grunden till ett effektivt samarbete.

I paritet med både Tammerforsprogrammet och Haagprogrammet diskuteras integrering.

En framgångsrik integration av lagligt bosatta tredjelandsmedborgare är fortfarande avgörande för att maximera vinsterna med invandring. Europeiskt samarbete kan bidra till en mer ändamålsenlig integrationspolitik i medlemsstaterna genom att ge incitament och stöd för medlemsstaternas åtgärder (Europeiska rådet 2009:30).

Detta belyser vikten av en mer enhetlig EU, med en lyckad och väl genomförd integrationspolitik för att migranter inte ska verka hotande mot ursprungsbefolkningen, alltså EU:s medborgare. ”Målet att bevilja likvärdiga rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla är centralt för det europeiska samarbetet angående integration [...]” (Europeiska rådet 2009:30). Rådet fortsätter att strikt belysa att ”integration är en dynamisk tvåvägsprocess med ömsesidig interaktion som förutsätter ansträngningar inte bara av nationella, regionala och lokala myndigheter utan också ett större engagemang från mottagarsamhällets sida och av invandrarna” (ibid. 2009:30). Samtidigt som rådet menar att ”medlemsstaternas integrationspolitik bör stödjas genom ytterligare utveckling av strukturer och verktyg för kunskapsutbyte och samordning med andra relevanta policyområden, exempelvis sysselsättning, utbildning och social delaktighet” (Europeiska rådet 2009:30). En lyckad integrationspolitik likställs i diskursen med utbildning, sysselsättning och social delaktighet, vilket ger elementet dess innebörd i diskursen. En indikering på en intensifiering av säkrandet av den europeiska identiteten finns under ”Europa i ett globalt sammanhang – Den yttre dimensionen av frihet, säkerhet och rättvisa”. Rådet anser att det inte går att skilja inre och yttre säkerhet utan de menar “[...] att hantera hot, även långt borta från vår kontinent, är väsentlig för att skydda Europa och dess medborgare” (Europeiska rådet 2009:33;35). De europeiska medborgarnas identitet, kollektivet, kan ses som ett referensobjekt, som behöver skydd av en säkerhetsaktör, från de hot referensobjektet står inför. Även om det inte är påfallande vilka dessa hot kan vara, är det uppenbart att extraordinära medel är tillåtna för referensobjektets existentiella överlevnad.

7 Slutsats och avslutande diskussion

Denna uppsats har undersökt huruvida EU:s migrationspolitik anses blivit säkerhetsiserad eller inte, för att sedan urskilja huruvida det Europeiska rådet önskar att säkerhetsisera och skapa en starkare europeisk identitet. Jag har med hjälp av Köpenhamnskolans teori, kombinerat med diskursanalys analyserat Europeiska rådets policydokument inom området för frihet, säkerhet och rättvisa mellan perioden 1999-2009.

Referensobjektet, som i uppsatsen varit européer, är en socialt konstruerad enhet som anses bli existentiellt hotad av ”dem”, migranter, och har ett legitimt krav att överleva och kan på så sätt utveckla en gemensam europeisk identitet. EU har genomgående varit den centrala punkten i diskurserna och ses därför som en nodalpunkt. I mina diskurser har jag eftersträvat en reducering av mångtydigheten av de olika elementen, genom att omvandla dessa till moment och tillskriva dem deras betydelser. I mitt empiriska material har jag hittat de knuttecken som genom att sättas in i ekvivalenskedjor har skapat sammanhang i mitt empiriska material. Ekvivalenskedjorna är de samma som den säkerhetsiseringsprocess som jag ämnar utläsa i materialet.

Den reglerade fria rörligheten för EU:s medborgare och ett formellt avlägsnande av hindren gör det enklare för medborgarna att röra sig inom de territoriella gränserna samtidigt som gränskontroller vid gränserna ska hålla borta oönskade migranter. Samarbete, koordination och harmonisering blev ledorden inom EU:s migrations- och asylpolitik. Antagonismen i termerna asylsökande och migrant tillskrivs både positiva och negativa moment i de olika programmen. Elementen migranter och asylsökande hade en tvetydig innebörd, som slutligen fick en positiv tillskrivning som moment i form av en tillgång för unionen.

I Tammerforsprogrammet är det tydligt att asyl- och migrationsdiskursen är politiserad. I det följande Haagprogrammet innefattar diskursen även gränspolitik, vilket kan indikera att området har säkerhetsiserats. Det som talar emot är att rådet anser att otillräcklig hantering av migrationsströmmarna kan leda till humanitära katastrofer. Det leder till att rådet vill mildra föreställningen om att migranter och asylsökande uppfattas som ett hot mot EU:s medborgare. I Stockholmsprogrammet har rådet en inbjudande inställning till migration och asylsökande och fokuserar på de positiva aspekterna de kan medföra, såsom demografiska och ekonomiska. Diskursen får däremot en ny vändning när migration, förutom att kopplas till utveckling även associeras med klimatförändringar, vilket belyser Neumanns åsikt om att det är omöjligt att helt tillsluta en diskurs. Det som däremot genomgående präglar diskursen är Europeiska rådets positiva inställning gentemot migranter och asylsökande, vilket kan indikera ett första steg mot en avsäkerhetsisering.

Illegala invandrare är i Tammerforsprogrammet ett tvetydigt element, som sammankopplas med både människohandel och ekonomiskt utnyttjande av invandrare. Frågan anses däremot vara politiserad då den hanteras av rådet på detta överstatliga plan. En attitydförändring går sedan att utläsa i Haagprogrammet då illegala invandrare blir ett moment som sammankopplas med brottslighet och terrorism. Inom säkerhetsiseringsprocessen innebär detta är frågan nu prioriteras högre och har säkerhetsiserats, då rådet anser att det är en nödvändighet att ta itu med den olagliga invandringen. I Stockholmsprogrammet intensifieras säkerhetsiseringen i den illegala invandringsdiskursen, då rådet nu anser att det är väsentligt att olaglig invandring bekämpas. De illegala invandrare som vistas inom EU måste repatriera, om möjligt frivilligt, men annars genom effektiva medel som frambringar ett återsändande. Detta kan tolkas som de extraordinära medel, som annars inte skulle vara möjliga om inte illegala invandrare utmålats som ett hot mot referensobjektets överlevnad. En önskvärd avsäkerhetsisering går alltså inte att utläsa, utan det som präglar diskursen är en intensifiering av säkerhetsiseringen.

För att kunna tillskriva unionen en framtid är det nödvändigt att den gemensamma europeiska identiteten blir en central fråga. Européernas inställning till integrationsprocessen är relaterad till deras kollektiva identitet. I Tammerforsprogrammet gör sig identitetsdiskursen synlig i form av EU:s integreringspolitik. Det går att utläsa en tydlig distinktion mellan ”de” och ”vi”, då européer tillskrivs privilegier i form av fri rörlighet, som tredjelandsmedborgare inte besitter.

Första steget i säkerhetsiseringsprocessen är taget, då ”dem” utmålats som ett hot mot ”oss”, om än subtilt. I Haagprogrammet fortsätter Europeiska rådet markera att det kommer utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa för EU:s invånare, vilket i samma mening anspelar på att det inte gäller ”de andra”. Rådet fortsätter uttrycka behovet av en lyckad integrering och redovisar konkreta åtgärder, vilket kan tolkas som en intensifiering i säkerhetsiseringsprocessen, som innebär att frågan nu är säkerhetsiserad. Om inte ”de” integreras med ”oss” framstår ”de” som ett hot mot ”vår” identitet. Ytterligare en intensifiering i säkerhetsiseringsprocessen kan sedan urskiljas i Stockholmsprogrammet, då rådet föreslår fler åtgärder till en lyckad integrering inom olika policyområden, såsom sysselsättning, utbildning och social delaktighet. I diskursen är det tydligt att det Europeiska rådet försöker säkerställa en europeisk identitet. Jag anser att detta kan uppfattas både positivt och negativt. Negativt i den aspekten att det blir vanskligt för tredjelandsmedborgare att inkluderas om de inte genomgår en lyckad integrering och positivt då det stärker européernas tillhörighet och känsla av konsensus, vilket bidrar positivt i många aspekter. För framtida studier vore det intressant att se hur utvecklingen fortskrider då Stockholmsprogrammet löper ut 2014.

8 Referenser

Primärmaterial

- Europeiska rådet, 1999. *Europeiska rådet i Tammerfors: Ordförandeskapets slutsatser*, Bryssel 15-16.10.
- Europeiska rådet, 2004. *Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen*, Bryssel 8.11.
- Europeiska rådet, 2009. *Stockholmsprogrammet – ett öppet och säkert europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd*, Bryssel 2.12.

Sekundärmaterial

- Barthwal-Datta, Monika, 2009. *Securitising Threats without the State: A case study of misgovernance as a security threat in Bangladesh*, Review of International Studies, British International Studies Association. Vol. 35, 277-300.
- Bergström, Göran - Kristina Boréus, 2005. *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Buonfino, Alessandra, 2006. Between unity and plurality: the politicization and securitization of the discourse of immigration in Europe. *New Political Science*, 26:1, 23-49.
- Bigo, Didier 2005. *Frontier Controls in the European Union: Who is in Control?* in: Didier Bigo & Elspeth Guild, *Controlling Frontiers. Free Movement Into and Within Europe*. Ashgate Publishing Limited, England, 49-99.
- Buzan, Barry - Ole Wæver - Jaap de Wilde, 1998. *Security: A New Framework for Analysis*. Colorado, Lynne Rienner Publisher.
- Geddes, Andrew, 2003. *The Politics of Migration and Immigration in Europe*. Sage publications, London.
- Hansen, Peo, 2000. *Europeans only? Essays on identity politics and the European Union*. Department of Political Science, Umeå University.
- Hansen, Peo, 2008. *EU:s migrationspolitik under 50 år: Ett interagerat perspektiv på en motsägelsefull utveckling*. Malmö: Studentlitteratur
- Huysmans, Jef, 1995. *Migrants as a security problem: dangers of "securitizing" societal issues*. In: Robert Miles & Dietrich Thränhardt, *Migration and European Integration: The Dynamics of Inclusion and Exklusion*, Fairleigh Dickinson Press, 53-72
- Huysmans, Jef, 2000. *The European Union and the Securitization of Migration*. *Journal of Common Market Studies*, Vol. 38, No 5, 751-777.

- Huysmans, Jef, 2011. *What's in an act? On security speech acts and little security nothings*. Department of Politics and International Studies, Open University, UK.
- Ibrahim, Maggie, 2005. *The securitization of Migration: A Racial Discourse*, *Institute of Development Studies*. University of Sussex, Brighton, UK, Vol. 43, 163-188.
- Karyotis, Georgios, 2007. *European Migration Policy in the Aftermath of September 11*. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, Vol 20, No 1, 1-17.
- Martiniello, Marco, 1995. *European citizenship, European identity and migrants: towards the post-national state?* in: Robert Miles & Dietrich Thränhardt, *Migration and European Integration: The Dynamics of Inclusion and Exklusion*, Fairleigh Dickinson Press, 53-72
- McSweeney, Bill, 1998. *Durkheim and the Copenhagen school: a response to Buzan and Wæver*. *Review of International Studies*, British International Studies Association, Vol. 24, 137-140.
- Neumann, B. Iver, 2003. *Mening, materialitet, makt: En introduktion till diskursanalys*, Studentlitteratur, Lund.
- Petersson, Bo, 2003. Intervjubarerade studier av kollektiva identiteter, i: Bo Petersson & Alexa Robertson (red), *Identitetsstudier i praktiken*, 1:1, Liber, Malmö, 35-52.
- Risse, Thomas - Daniela Engelmann-Martin, 2002. *Identity Politics and European Integration: The Case of Germany*, in: Anthony Pagden, *The Idea of Europe*, Woodrow Wilson Center, USA, 287-316
- Soysal, Yasemin Nuhoğlu, 2002. *Locating Europe*, *European Societies*, 4:3, 265-284.
- Teorell, Jan - Torsten Svensson, 2007. *Att fråga och att svara*. Samhällsvetenskaplig metod. Malmö: Liber.
- Tsoukala, Anastassia 2005. *Looking at Migrants as Enemies*, in: Didier Bigo & Elspeth Guild, *Controlling Frontiers. Free Movement Into and Within Europe*. Ashgate Publishing Limited, England, 161-192
- Wagnsson, Charlotte, 2003. *Fienden mitt ibland oss: Att studera "den andre" i rysk folkopinion*, i: Bo Petersson & Alexa Robertson (red), *Identitetsstudier i praktiken*, 1:1, Liber, Malmö, 70-90.

Elektroniska källor

- (DN)=Dagens Nyheter. *Fyra av fem flyktingar hamnar inte i väst*, <http://www.dn.se/nyheter/varlden/fyra-av-fem-flyktingar-hamnar-inte-i-vast> [Hämtad: 11-11-20]
- (Europainformationen)=eurooppatiedotus.fi. *Stockholmsprogrammet diskuterades vid ministermöte*. <http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?contentid=168089&nodeid=37760&contentlan=3&culture=sv-FI> [Hämtad: 11-12-23]

- (EU:s webbportal)=Europeiska unionens officiella webbplats. *Europeiska rådet*.
http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_sv.htm
[Hämtad: 11-12-03]
- (Europaparlamentet). *Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa: allmänna principer*.
http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/freedom/article_7305_sv.htm [Hämtad: 11-12-03]
- (Europaportalen)=Europa.eu: sammanfattning av EU-lagstiftningen. *Rättslig ställning för tredjelandsmedborgare som är varaktigt bosatta inom Europeiska unionen*.
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/123034_sv.htm#key [Hämtad: 11-12-18]
- (The Independent)=The independent online. *Exclusive: Interpol chief - close EU border loophole or risk attack*.
<http://www.independent.co.uk/news/world/politics/exclusive-interpol-chief-close-eu-border-loophole-or-risk-attack-6282991.html> [Hämtad: 12-01-02]
- (Regeringen)=Regeringskansliet. *Europeiska rådet – toppmöten*.
<http://www.regeringen.se/sb/d/6784> [Hämtad: 11-12-02]